

#1 THE NEW YORK TIMES BESTSELLER

ELIZABETE
BAKENA

PUSMŪŽA
SIEVIETES
ATRIEBĪBA

Šajā grāmatā man
patika itin viss!

Elizabete Berga

ELIZABETE
BAKENA

PUSMŪŽA
SIEVIETES
ATRIEBĪBA

ELIZABETH
BUCHAN

REVENGE
OF THE
MIDDLE-AGED
WOMAN

ELIZABETE
BAKENA

PUSMŪŽA
SIEVIETES
ATRIEBĪBA

KONTINENTS
RĪGA

UDK 821.111-3
Bu 260

Copyright © Elizabeth Buchan, 2002
First published by Penguin Books 2002
All rights reserved
The moral right of the author has been asserted

Elizabetes Bakenas romāna "Pusmūža sievietes atreibība"
publicēšanas tiesības pieder
"Apgādam "Kontinents""

No angļu valodas tulkojusi Dina Kārkliņa
Vāka noformējums latviešu valodā "Apgāds "Kontinents""
Vāka foto © Owantana/pixabay.com

ISBN 978-9934-25-041-5

© Tulkojums latviešu valodā,
mākslinieciskais noformējums,
"Apgāds "Kontinents"", 2022

LINDIJAI

*Dzīvot labi ir vislabākā atreibība.
Sens spāņu sakāmvārds*

PATEICĪBAS

Informāciju par janomami es ņēmu no laikraksta *The Times*, bet par Romu – *The National Geographic Traveller*. Es vēlētos pateikties par sagādāto informāciju Dženetas Bakas dāmām (viņas zina, par ko es runāju), Bernadetei Fosijai par anekdoti un Pamelai Norisai par viņas pastāvīgo atbalstu. Tāpat arī savai ģeniālajai redaktorei Luīzei Mūrai un izdevniecības *Penguin* komandai, Klērai Ledingemai, savam aģentam Markam Lūkasam un, kā jau allaž, Heizelai Ormei, Keitai Teilorei un Stīvenam Raienam, neaizmirstot arī savu ģimeni un citus draugus.

PIRMĀ NODAĻA

– Te būs, – ierasti apslāpēti iesmiedamās, paziņoja Mintija, mana vietniece, – nupat saņēmām recenziju. Tā ir pārgalvīgi jautri atriebīga. – Viņa pagrūda uz manu pusi Hela Torna grāmatu “Tūkstoš olīvkoku”, kurā bija ielikta lapa ar recenziju.

Pati nezinādama, kāpēc, paņēmu grāmatu rokās. Parasti es izvairījos no visa, kas bija saistīts ar Helu, taču šoreiz man tas nešķita svarīgi. Es biju nomierinājusies, iegrimusi darbos, pārvērtusies un jau sen izdarījusi savu izvēli.

Savulaik, kad bijām sprieduši, ka es varētu rakstīt literatūras sleju, Neitens bija apgalvojis: ja kādreiz sasniegšu savu mērķi un kļūšu par grāmatu redaktori, viss beigsies ar to, ka sākšu ienīst grāmatas. Pārāk liela tuvība vairo nicinājumu. Taču es attraucu, ka Marks Tvens to paudis daudz trāpīgāk, sacīdams, ka pārāk liela tuvība drīzāk vairo nevis nicinājumu, bet gan bērnus, un vai tikai Neitena komentārs neatspoguļo viņa paša uzskatus par viņa paša darbu? Neitens atteica “mulķības, kad es

vēl esmu bijis tik laimīgs?” un “pagaidi vien, gan vēl redzēsi”. (Šos pēdējos vārdus pavadīja viens no viņa ironiskajiem stipra vīrieša “es zinu labāk nekā tu” smaidiem, kuri mani allaž ir iepriecinājuši.) Vismaz pagaidām viņam nebija izrādījusies taisnība.

Es vēl aizvien uzskatīju, ka grāmatas sola daudz un rada sajūtu, ka iespējams ir pilnīgi viss. Grūtos brīžos tās kļuva par pestītājām un glābšanas jostām, bet manā jaunībā, kad nācās kaut ko izlemt, tajās varēja atrast precīzas norādes. Daudzus gadus strādājot ar grāmatām, bijusi sākusi tās ierasti sašķirot ar pieskārienu. Biezs, raupjš, lēts papīrs nozīmēja mīkstos vākos iesietu romānu. Dzejas krājumi balansēja uz bezsvara robežas, un to lappuses greznoja platas, baltas malas. Biogrāfijas bija smagas, pilnas ar fotogrāfijām un aprakstīto personu dzīves noslēpumiem.

“Tūkstoš olīvkoku” bija plāna un neliela. Tipisks ceļojuma apraksts, kura vāku rotāja fotogrāfija – skarbas, zilas debesis pār akmeņainu, nomaļu piekrasti. Tā izskatījās karsta un izkaltusi, vieta, kur uz nobirām slīd kājas, bet starp kāju pirkstiem aug zilumi.

Mintija vēroja manu reakciju. Viņa bija viltīgi iemanījusies pievērst kādam savu tumšo, nedaudz ieslīpo acu ciešo skatienu, šķietami nemaz nemirkšķinādama. Tas radīja aizrautīgas, iejūtīgas uzmanības iespaidu, kas citus apbūra un arī, šķiet, nomierināja. Visādā ziņā mani trīs birojā kopīgi nostrādāto gadu laikā šis tumšais, neatlaidīgais skatiens bija mierinājis.

– Šis cilvēks ir krāpnieks, – viņa citēja recenziju. – Un viņa grāmata ir vēl sliktāka...

– Kā tu domā, ar ko viņš ir izpelņījies tik indīgu atsauksmi? – es nomurmināju.

– Pārdevis daudz grāmatas eksemplāru, – Mintija tūlīt attrauca.

Atdevu viņai “Tūkstoš olīvkoku”.

– Tava darišana. Piezvani Denam Tomasam un pajautā, vai viņš ir gatavs uz vienu ātro numuru.

– Tev nav noskaņojuma, Roze? – Viņa runāja lēni un apdomīgi, taču nedaudz svešādi asi. – Vai tev nešķiet, ka nu jau tam vajadzētu būt?

Uzsmaidīju viņai. Man patika uzskatīt, ka Mintija kļuvusi par manu draudzeni, un, tā kā viņa allaž runāja skaidru valodu, es viņai uzticējos.

– Nē. Tā nav nekāda pārbaude. Es vienkārši nevēlos nodarboties ar Hela Torna grāmatām.

– Ļoti labi. – Izlavierējusi starp neskaitāmajām kastēm uz grīdas, viņa apsēdās. – Kā jau tu teici, tā būs mana darišana. – Izklausījās, ka viņa ir neapmierināta. Es tāpat, jo nebija profesionāli nelikties ne zinis par kādu grāmatu, visādā ziņā ne jau par tādu, kas vēlāk izpelnīsies lielu ievēribu.

Manu uzmanību novērsa biroja telefona zvans. Stīvens no ražošanas nodaļas.

– Roze, man ir ļoti žēl, taču mums divdesmit devītajā nāksies izgriezt vienu lappusi no grāmatu sadaļas.

– Stīven!

– Piedod, Roze. Vai tu vari to paveikt līdz šai pēcpusdienai?

– Jau ieskrējos, Stīv. Vai tad nevar upurēt kaut ko citu? Ēdienu gatavošanas sadaļu? Vai varbūt ceļojumus?

– Nē.

Stīvens runāja aizkaitināti un nepacietīgi. Mūsu biznesa jomā – kārtējā izdevuma sagatavošanā – gan lēmumu,

gan reakcijas jomā vajadzēja rēķināties ar laiku. Drīz vien mēs to jau darijām automātiski un sākām sazināties ar aprautiem teikumiem. Mums nekad nepietika laika kaut ko mierīgi pārrunāt. Uzmetu skatienu Mintijai, kura centīgi drukāja, taču es zināju, ka viņa noklausās mūsu sarunu. Negribīgi noteicu:

- Es varētu to paveikt līdz rītam.
- Ne vēlāk. – Stīvens nolika klausuli.
- Nelāgi. – Mintija drukāja vien tālāk. – Cik?
- Vienu lappusi.

Atlaidos krēslā, lai pārdomātu šo problēmu, un mans skatiens pievērsās Neitena un bērnu fotogrāfijai, kurai bija atvēlēta pastāvīga vieta uz mana rakstāmgalda. Tā bija uzņemta kādā atvaļinājumā, ko bijām pavadījuši Kornvolā kopā ar bērniem. Tolaik vienam no viņiem bija desmit, bet otram – astoņi gadi. Neitens ar vienu roku bija apskāvis Semu, kurš klusi stāvēja tās patvērumā, bet ar otru stingri turēja nemierīgo, prieka pilno Popiju. Mūsu bērni bija tik atšķirīgi kā diena un nakts. Pirms fotografešanas biju ieminējusies, ka Trebetenbejā uz sešiem mēnešiem apmeties arī kāds slavens rakstnieks, lai pabeigtu kādu romānu.

– Augstā debess, – Neitens bija ierasti saviebies. – Man nebija ne jausmas, ka viņš tik lēni lasa.

Biju paķērusi fotokameru un paguvusi nofotografēt Popiju kaucam smieklos par šo viņa nekur nederīgo joku jaunāko piemēru. Arī Neitens smējās, priecīgs un apmierināts. Vai redzat, viņš it kā sacīja kamerai. Mēs esam laimīga ģimene.

Paliecos uz priekšu un pieskāros Neitena sejai fotogrāfijā. Gudrais, mīlošais Neitens. Viņš uzskatīja, ka tēva pie-

nākums ir nemitīgi izklaidēt bērnus, lai viņi nepamanītu dzīves nepatīkamo pusi tik ilgi, kamēr nekļūs pietiekami lieli, lai paši spētu ar to tikt galā, tomēr viņam ļoti patika viņus smīdināt tikai prieka pēc. Dažreiz kādas maltītes laikā man bija nācies apņēmīgi iejaukties: Sema un Popijas ēstgriba labākajā gadījumā bija tikpat trausla kā viņu ķermeņi, un es par viņiem uztraucos.

– Raižu kundze, vai tad jūs nezināt, ka tie, kuri ēd mazāk, ir veselīgāki un dzīvo ilgāk? – noprasīja Neitens, kurš sev raksturīgi bija pacenties noskaidrot šo faktu, lai mazinātu manas bailes.

Atpakaļ pie problēmas. Kā jau allaž, izdodot laikrakstu, vajadzēja ņemt vērā politikas faktoros, no kuriem neviens atsevišķi nebija īpaši ievērojams, taču kopā ņemti tie varēja kļūt nozīmīgi. Paziņoju Mintijai:

– Es laikam iešu pacīnīties, jo citādi Taimonam grāmatu sadaļas apcirpšana varētu kļūt par paradumu. Vai tev tā nešķiet?

Pēdējais teikums bija lieks, jo lēmums jau bija pieņemts, taču biju pasākusi (tikai nedaudz) izturēties pret Mintiju tāpat kā pret saviem bērniem. Man likās svarīgi iesaistīt viņus visās jomās.

Taimons bija *Vistemax* grupas nedēļas apskata izdevuma redaktors, mūsu priekšnieks, kura vārds bija likums. Mintija, uzgriezusi man muguru, savā kontaktpersonu bloknotā meklēja Dena Tomasa telefona numuru.

– Ja tu tā saki.

– Kur tad uzmundrinājuma gaviles?

Mindija joprojām neatskatījās.

– Varbūt labāk liecies mierā, Roze. Munīcija mums vēl var noderēt.

Cīnoties par teritoriju, Mintija parasti aizstāvējās tikpat sparīgi kā es. Mani pārņēma aizdomas.

– Vai tu zini kaut ko tādu, ko es nezinu, Mintij?

Tas nebija mulķīgs jautājums. Cilvēki un notikumi mūsu grupā nemitīgi mainījās, un tāpēc te bija diezgan bīstami strādāt. Lai izdzīvotu, vajadzēja būt mainīgam, neuzkrītošam un bīstamam.

– Nē. Nē, protams, ka ne.

– Bet...?

Izvanījās Mintijas telefons, un viņa to paķēra.

– Grāmatas.

Nogaidīju vēl dažus mirkļus. Mintija uz papīra lapiņas uzkrīcelēja “te kādam iedomība ir lielāka par tavu sēžamvietu” un pastūma to uz manu pusi.

Tas bija mājiens, ka viņa turpinās runāt vēl vairākas minūtes, tāpēc nolēmu viņu netraucēt un devos uz atvērtā plānojuma telpu, kas tika dēvēta par biroju. Vadība bieži un moži atgādināja darbiniekiem, ka tā bija izveidota, domājot par cilvēkiem, taču cilvēki par šādu uzmanību atmaksāja ar nepateicību un nepatiku: kaut gan šī telpa bija gaiša un plaša, tā tomēr liedza jebkādu savrupību un, par spīti sarunu dūkšanai un datoru sikšanai fonā, dīvainā kārtā radīja blāva klusuma iespaidu.

Dziļi aizskartā Meiva Otlīja no redaktoru nodaļas apgalvoja, ka šis birojs esot lūriķu paradīze. Tā bija taisnība: darbiniekiem nebija vietas, kur saņemties, lai atgūtos, vai noslēpt savas bēdas un izmisumu, bija tikai šis akvārijs, kurā īpašnieki pat nebija pacentušies ielikt dažus akmeņus. Es kopā ar Meivu, vēl vienu savu draudzeni, ņurdēju par šādu uzspiešanu un mūsu darba devēju terorismu, tomēr lielākoties, tāpat kā visi pārējie, biju pamazām pielāgojusies un saradusi ar to.